

Είναι ιστορικά και φιλοσοφικά αποδεδειγμένο ότι σε εποχές ρευστές, όπου κυριαρχεί η πολιτική και κοινωνική αστάθεια, όπου ανατρέπονται παραδεδεγμένες αξίες και βεβαιότητες, όπου ο φόβος και η ανασφάλεια απονευρώνουν τη βούληση και την κρίση των ανθρώπων, οι λέξεις χάνουν το νοηματικό τους περιεχόμενο και νέες εισάγονται στο καθημερινό λεξιλόγιο, χαρακτηριστικές του κλίματος της εκάστοτε εποχής.

Μόλις πρόσφατα, μάλιστα, μία νέα λέξη, που μέχρι προ τινος ανήκε στο λεξιλόγιο της ψυχολογίας, εισήλθε στην πολιτική και κοινωνική μας ζωή, είτε ως θαρραλέα παραδοχή είτε ως ολέθρια επιλογή, είναι και η αυταπάτη.

Η λέξη είναι νεώτερη, δεν μαρτυρείται στα παλαιότερα λεξικά και θεωρείται μεταφραστικό δάνειο από την αντίστοιχη αγγλική.

Με τον όρο αυταπάτη (εαυτός + απάτη) δηλώνεται η πλάνη να πιστεύουμε ως πραγματικό ή δυνατό κάτι που μόνο ως σφοδρή επιθυμία μας υπάρχει. Είναι η ψευδαίσθηση, η κατάσταση κατά την οποία κάποιος παραπλανά (απατά) τον ίδιο του τον εαυτό με το να αποδέχεται ως αληθινό κάτι που δεν είναι, επειδή δεν μπορεί ή δεν θέλει να αντιληφθεί την πραγματικότητα.

Και, δυστυχώς, όλοι μας έχουμε συνηθίσει να ζούμε σε αυταπάτες, άλλοτε μικρές και αθώες, άλλοτε σοβαρότερες και επικίνδυνες...

Μας αρέσει, άλλωστε, να θεωρούμε τον εαυτό μας καλύτερο, δυνατότερο, εξυπνότερο, ικανώτερο από ό, τι και όσο στην πραγματικότητα είναι...

Μας αρέσει να βλέπουμε τα πράγματα, τις καταστάσεις, τον εαυτό μας και τους άλλους όχι όπως είναι στην πραγματικότητα, αλλ' όπως θα θέλαμε να είναι!

Πρόκειται για μια ενστικτώδη άμυνα του εαυτού μας ενώπιον αρνητικών καταστάσεων, τις οποίες ωραιοποιούμε, επειδή δεν μπορούμε, δεν θέλουμε ή φοβόμαστε να δούμε κατάματα και αντιμετωπίσουμε θαρραλέα.

Όμως, η πραγματικότητα είναι αυτή που είναι, δεν εξαρτάται από τις επιθυμίες και, ενίοτε, τα συμφέροντά μας, δεν αλλάζει, αλλά μας "περιμένει στη γωνιά", κατά το κοινώς λεγόμενο, για να μας θέσει προ των ευθυνών μας και των συνεπειών των επιλογών μας.

Και τότε είναι που καλούμαστε να πούμε το μεγάλο "ναι" και το μεγάλο "όχι", να αναλάβουμε τη μεγάλη απόφαση της προσαρμογής μας με την αλήθεια και οδεύσουμε το δύσκολο δρόμο της αναθεώρησης απόψεων, ιδεών και πρακτικών μας, είτε σε ατομικό, είτε σε κοινωνικό και εθνικό επίπεδο!

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία έξι δύσκολα χρόνια πολλές αυταπάτες διαλύθηκαν και πολλές ακόμα απομένει να διαλυθούν, προκειμένου να αλλάξουμε

πορεία, να συνειδητοποιήσουμε τα λάθη, τις ατέλειες και τις παθογένειές μας, να τα θεραπεύσουμε και να αποφασίσουμε, όλοι μαζί, να κάνουμε “ένα βήμα πέρα από τη φθορά” !

Κανείς δεν αντιλέγει, βέβαια, ότι η αυταπάτη μας προσφέρει θεραπεία για τις αδυναμίες και τους φόβους μας. Δυστυχώς όμως η “θεραπεία” αυτή είναι βραχυπρόθεσμη και μετά από λίγο μας αφήνει μουδιασμένους, γιατί μας έχει οδηγήσει στη διαστρέβλωση των αξιών και των πεποιθήσεών μας, ώστε να ταιριάζουν στις ανάγκες μας, τις συνθήκες και τις επιθυμίες μας.

Και ο λόγος δεν είναι μόνο για τις συλλογικές αυταπάτες, του εξυπνότερου, ικανώτερου αλλά πάντα αδικημένου και κατατρεγμένου λαού, που οι ξένοι τον εποφθαλμιούν...

Υπάρχουν και κάποιες άλλες αυταπάτες, αφανείς μεν, αλλά καθοριστικές στην ηθική τους διάσταση!

Πρώτα-πρώτα, είναι η αυταπάτη του καλού, του γνήσιου Ορθόδοξου και Χριστιανού!

Πόσοι είναι αυτοί, που θεωρούν ότι έφτασαν σε ύψη τελειότητας, θεογνωσίας και θεολογίας και σφετεριζόμενοι ρόλο Οικουμενικών Συνόδων απονέμουν, κατά το δοκούν, τίτλους αγωνιστού ή προδότου της Εκκλησίας;

Πόσοι είναι αυτοί, που κρίνουν ότι κατέκτησαν αγγελική αναμαρτησία και, σφετεριζόμενοι ρόλο Θεού, ρίχνουν τό λίθο του αναθέματος και της καταδίκης στους “αμαρτωλούς”, για τους οποίους ο Θεός σαρκώθηκε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε;

Αλλά, ακόμη χειρότερη είναι η αυταπάτη της αθεΐας!

Μια αυταπάτη, που εντοπίζεται ακόμα και μεταξύ πολλών, κατ’ όνομα Χριστιανών, στην οποία βρίσκεται η ρίζα πολλών, αν όχι όλων των δεινών, που μαστίζουν την ανθρωπότητα!

Δεν υπάρχει Θεός!

Και αφού δεν υπάρχει Θεός, όλα επιτρέπονται, όπως διαπίστωσε ο Ντοστογιέφσκι στους “Αδελφούς Καραμαζώφ”...

Και αυτά τα “όλα” τα παρακολουθούμε και τα βιώνουμε καθημερινά...

Ήγγικεν η ώρα να διαλυθεί και τούτη η αυταπάτη και να βαδίσουμε όλοι “το δρόμο προς Εμμάους”, το δρόμο της γνώσης του Θεού!

Σκοτώνοντας το Θεό ο άνθρωπος βυθίστηκε στην αυταπάτη της παντοδυναμίας και της ασύδοτης ελευθερίας!

Επανευρίσκοντας το Θεό, ο άνθρωπος θα ζήσει σε μια άλλη, αληθινά επαναστατική, ελευθερία, την ελευθερία της αγάπης, έτσι όπως την περιέγραψε ο ιερός Αυγουστίνος:

“ Αν σιωπάς, να σιωπάς από αγάπη.
Αν μιλάς, να μιλάς από αγάπη.

Αν διορθώνεις κάποιον, να τον διορθώνεις από αγάπη.

Αν συγχωρείς, να συγχωρείς από αγάπη.

Στο βάθος της καρδιάς σου, να έχεις τη ρίζα της αγάπης.

Από μια τέτοια ρίζα, μόνο καλό μπορεί να προέλθει.

Αγάπα το Θεό, και κάνε ό, τι θέλεις!”

† Ο ΣΥΡΟΥ ΔΩΡΟΘΕΟΣ Β'

(Εφημερίδα “ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ”, Σάββατο, 21 Μαΐου 2016)